

Številka: Up-708/17-15

Datum: 22. 12. 2020

SKLEP

Senat Ustavnega sodišča je v postopku za preizkus ustavne pritožbe, ki jo je vložila družba Gratel, d. o. o., Kranj, ki jo zastopa Odvetniška družba Tršan, o. p., d. o. o., Ljubljana, 22. decembra 2020

sklenilo:

Ustavna pritožba zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. III Ips 99/2015 z dne 19. 5. 2017 v zvezi s sodbo Višjega sodišča v Kopru št. Cpg 459/2014 z dne 19. 3. 2015 in sodbo Okrožnega sodišča v Novi Gorici št. I Pg 184/2014 z dne 1. 10. 2014 se ne sprejme.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Sodišče prve stopnje je zavrnilo pritožničin tožbeni zahtevek na vračilo preplačila, za katerega naj bi bila tožena stranka neupravičeno obogatena. Ugotovilo je, da je bila tožena stranka (odvetniška pisarna) kot prevzemnica naročila (v nadaljevanju prevzemnica) pooblaščenca, da za tretjo družbo (v nadaljevanju naročitelj) izterja dolg od pritožnice. Vsa nakazila, ki naj bi jih prevzemnica prejela od pritožnice, naj bi nemudoma prenakazala naročitelju, kot zahteva 771. člen Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju OZ). Zato naj ravnanje prevzemnice ne bi bilo protipravno niti naj ne bi šlo za zlorabo pravice. V stečajnem postopku nad naročiteljem naj bi bila terjatev pritožnice v celoti priznana. Prevzemnica naj tako ne bi bil obogatena. Sodišče druge stopnje je zavrnilo pritožničino pritožbo in potrdilo odločitev nižjega sodišča. Pritrdilo je razlogom tega sodišča. Vrhovno sodišče je zavrnilo pritožničino revizijo, ki jo je dopustilo glede vprašanja, ali bi morala v okoliščinah konkretnega primera prevzemnica dati prednost notranjemu razmerju med naročiteljem in njo kot prevzemnica naročila pred razmerjem med njo in tretjimi osebami. V zvezi s tem vprašanjem je pritrdilo razlogom nižjega sodišča in jih še dodatno utemeljilo. Obširno je pojasnilo mandatno razmerje in pritrdilo nižjima sodiščema glede ocene, da obravnavano

situacijo ureja zakon, ki daje prednost notranjemu razmerju med naročiteljem in prevzemnikom naročila pred razmerjem med prevzemnikom naročila in tretjimi osebami. Ocenilo je še, da v tem primeru ni prišlo do kršenja načel prepovedi zlorabe pravic, povzročanja škode in oškodovanja upnikov ter da tudi nista bila kršena drugi odstavek 43. točke Kodeksa odvetniške poklicne etike Odvetniške zbornice Slovenije (v nadaljevanju Kodeks) in 11. člen Zakona o odvetništvu (Uradni list RS št. 18/93, 24/01, 54/08, 35/09, 97/14, 46/16 in 36/19 – v nadaljevanju ZOdv).

2. Pritožnica zatrjuje kršitev 2., 14., 22., 23., 33. in 67. člena Ustave ter 1. člena Prvega protokola h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP) in 13. člena EKČP. Meni, da se je Vrhovno sodišče izognilo odgovoru na vprašanje, ali v primerih, ko je na voljo neposreden dokaz, ima ta dokaz prednost pred formalističnim indičnim sklepanjem, čeprav je zelo pomembno za sodno prakso. Prevzemnica naj namreč kljub pritožnični zahtevi ne bi predložila pisnega dokaza o tem, da je ves prejeti denar prenakazala naročitelju. Sodišča naj tej navedbi ne bi dala nobenega pomena. Zato naj obrazložitev sodb ne bi bila razumna. Sodbe naj bi bile samovoljne in arbitrarne. S tem naj bi bila pritožnica postavljena v podrejen položaj, saj naj bi šlo za dokaz, ki bi ga lahko predložila le prevzemnica. Zato naj bi bil kršen 22. člen Ustave. Ker naj bi sodišča s tem zavrnila pritožničin dokazni predlog, naj bi ji onemogočila dokazati njene trditve glede neizvedbe prenakazila preveč plačanega zneska naročitelju. Pritožnica se pri tem sklicuje na "enakost orožij" in na več sodb Evropskega sodišča za človekove pravice, nemško ustavo, več odločitev Ustavnega in Vrhovnega sodišča. Prvostopenjsko sodišče se naj do pritožničine navedbe o pomembnosti nepredloženega navedenega dokaza ne bi opredelilo. Opravičevanje ignoriranja navedb z načelom proste presoje dokazov naj bi bilo nedopustno. Sodišča se naj ne bi opredelila do navedbe, da ima neposredni dokaz prednost pred posrednim dokazom in da ga je sodišče dolžno izvesti. Pritožnica še meni, da je prevzemnica posegla v 2. člen Ustave ter pravici iz 33. in 67. člena Ustave ter 1. člen Prvega protokola k EKČP, ker je ravnala mimo zakonov in etičnih načel, saj preveč nakazanega denarja pritožnici ni vrnila, čeprav naj bi vedela, da je bil neupravičeno nakazan. Pritožnica pri tem obširno pojasnjuje pomen in vlogo odvetništva, sklicujoč se na 137. člen Ustave in odločbe Ustavnega sodišča. Kršitve njenih ustavnih pravic naj bi imele zanjo hujše posledice (kršitev pravice do zasebne lastnine, zaradi česar naj bi bila oškodovana za vtoževani znesek). Šlo naj bi tudi za dve pomembni ustavnopravni vprašanji, ki naj bi presegali pomen konkretne zadeve, in sicer: 1) sodišča naj ne bi podala razumne obrazložitve o tem, kakšen pravni pomen ima dejstvo, da prevzemnica za trditve o izvedbi prenakazila ni predložila dokazila, in 2) ali je v obravnavanem primeru z ravnanjem prevzemnice kršeno načelo pravne države in pravica do zasebne lastnine.

B. – I.

3. Senat Ustavnega sodišča s sklepom št. Up-708/17 z dne 4. 5. 2020 ustavne pritožbe ni sprejel v obravnavo. Sklep je bil 7. 5. 2020 vročen pritožnici. Ker je pri preizkusu ustavne pritožbe pomotoma sodeloval sodnik dr. Marijan Pavčnik, ki bi moral biti na podlagi

sklepa 6. upravne seje Ustavnega sodišča z dne 29. 3. 2017 izločen, je Ustavno sodišče s sklepom št. Up-708/17 z dne 30. 9. 2020 navedeni sklep o nesprejemu razveljavilo. Zato je senat Ustavnega sodišča ustavno pritožbo ponovno preizkusil.

B. – II.

4. Skladno z drugim odstavkom 55.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12 in 23/20 – v nadaljevanju ZUstS) se ustavna pritožba sprejme v obravnavo, če gre za kršitev človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, ki je imela hujše posledice za pritožnika, ali če gre za pomembno ustavnopravno vprašanje, ki presega pomen konkretne zadeve.

5. Pritožnica v ustavni pritožbi zatrjuje, da je bila zaradi kršitve njene pravice iz 33. člena Ustave oškodovana za znesek 62.767,43 EUR, kar naj bi zanjo imelo hujše posledice. Ta navedba za utemeljitev hujših posledic ne zadošča, saj jih pritožnica le zatrjuje, jih pa ne utemelji. Zgolj navedba višine zavrženega tožbenega zahtevka sama po sebi za utemeljitev hujših posledic namreč ne zadošča, da pa bi obstajale kakšne posebne okoliščine v zvezi s tem, pa pritožnica ni navedla. O obstoju teh posledic ni mogoče sklepati niti iz same narave primera. Pritožnica glede na navedeno hujših posledic ni izkazala.¹

6. V obravnavani zadevi od odločitve Ustavnega sodišča tudi ni pričakovati rešitve pomembnega ustavnopravnega vprašanja, ki bi presegal pomen konkretne zadeve. Takih vprašanj, do katerih se Ustavno sodišče še ni opredelilo, ustavna pritožba namreč ne odpira.

7. Ker pogoji iz drugega odstavka 55.b člena ZUstS niso izpolnjeni, Ustavno sodišče ustavne pritožbe ni sprejelo v obravnavo.

C.

8. Senat Ustavnega sodišča je sprejel ta sklep na podlagi drugega odstavka 55.b člena ZUstS v sestavi: namestnica predsednika senata dr. Dunja Jadek Pensa ter člana dr. Rajko Knez in dr. Špelca Mežnar. Sklep je sprejel soglasno.

dr. Dunja Jadek Pensa
Namestnica predsednika senata

¹ Glej tudi sklep Ustavnega sodišča št. Up-1036/17 z dne 19. 11. 2020.